

Resurseffektiva och framtidssäkra byggnader i ÖMS

Sammanfattning

Region Örebro län ansöker om 18 % av projektets bokförda kostnader, dock högst 1 061 124 kr för genomförande av projekt Resurseffektiva och framtidssäkra byggnader i ÖMS under perioden 2019-11-01 – 2022-12-31.

Projektet genomförs som ett samverkansprojekt mellan Region Örebro län, Energikontoret Östra Götaland (del av Region Östergötlands förvaltning från 2019) och Energikontoret i Mälardalen med mål om att fler företag inom sektorn bostäder och lokaler i ÖMS minskar sina klimatutsläpp och intensifierar sitt arbete för framtidssäkra, resurseffektiva byggnader.

Skäl för det föreslagna beslutet

Projektet genomförs enligt den regionala utvecklingsstrategin, prioriterat område Konsumtion och försörjning och bidrar till att nå målet om minskad klimatpåverkan.

För 2019 har Nämnden för regional tillväxt fattat beslut om inriktning för finansiering för det statliga anslaget 1:1 regionala tillväxtåtgärder (2018-11-28 § 83). Enligt inriktningsbeslutet är projektet prioriterat enligt rangordningen ”1. Ansökningar som avser medfinansiering till EU-projekt oavsett prioriterat område i den regionala utvecklingsstrategin.”

Projektet har sökt medel från det regionala strukturfondsprogrammet för investeringar i regional tillväxt och sysselsättning Östra Mellansverige.

Bakgrund

Sektorn bostäder och service står för nära 40 procent av Sveriges totala energianvändning. Sektorn har central betydelse för tillväxt och konkurrenskraft. Med högt tempo för nyproduktion och renovering ökar risken att kortsiktiga, billiga lösningar väljs framför långsiktigt hållbara. Utredningar har konstaterat att det i merparten byggnader sker en överanvändning av energi mellan 10-50 % (Glapp i Byggprocessen, BeBo 2014). Det finns därmed stor potential för att genom kunskapsåterföring effektivisera nyttjande av resurser både i nyproduktion och för befintliga byggnader.

En analys av näringslivets tillväxt, utveckling och konkurrenskraft i Örebro län har visat att byggindustrin har flest anställda och ett högt förädlingsvärde, konkurrenskraft och företagande

jämfört med andra sektorer (Grufman Reje, analys av näringslivet i Örebro län, 2013). Tillväxttakten och förädlingsvärde i fastighetssektorn i länet har däremot varit relativt sett lågt. Beroendet mellan byggindustrin och fastighetssektorn som beställare är dock stort. Ur ett Östra Mellansverigeperspektiv är utvecklingen vad gäller investering i nya bostäder stark i Västmanland, Uppsala och Örebro län (byggbarometern). Investeringar för ombyggnad har minskat men behov av kraftfulla åtgärder för energieffektivisering fortfarande stort. År 2050 ska enligt miljöpolitiska ambitioner energianvändningen halverats.

För att kunna bidra till de globala målen inom Agenda 2030 och de nationella målen om minskad klimatpåverkan behövs effektiv kunskapsspridning om teknik, metodik och lönsamhet ur ett helhetsperspektiv. Regionala plattformar är ett viktigt redskap för detta ändamål.

Aktuellt projekt bygger vidare på gjorda erfarenheter och lärdomar från projektet *Samverkan för hållbara byggnader i en koldioxidsnål ekonomi* under perioden 2016-2019, som idag genomförs av Region Örebro län. Projektet beviljades högst 1 195 000 kr av förvaltningens utvecklingsmedel. Identifierade utvecklingsområden från detta projekt är att omfatta hållbarhetsfrågor ur ett bredare perspektiv, mer uppsökande verksamhet och anpassad kommunikation. Därigenom bedöms energieffektiviserande åtgärder genomföras av fler fastighetsägare. I det nya projektet ingår även aktiviteter som inte var med i det första, bidra till en utökad digitalisering, mer miljövänliga materialval och hur byggnader kan utgöra samhällsnytta genom exempel effektbalansering av fjärrvärme och elnät. Nytt för detta projekt är även att utöka till hela Östra Mellansverige, Energikontoret Östra Götaland (del av Region Östergötlands förvaltning från 2019) och Energikontoret i Mälardalen.

Den primära målgruppen är små- och medelstora fastighetsägare inom offentlig och privat sektor i ingående län. Fokus kommer vara att utveckla metoder för att små- och medelstora fastighetsägares ska få förutsättningar att genomföra resurseffektiva åtgärder. Den sekundära målgruppen omfattar kommuner, myndigheter, akademi, leverantörer, konsulter samt brukare-hyresgäster och branschorganisationer.

Projektets övergripande mål

Fastighetsägare i ÖMS bidrar till uppfyllande av nationella energi- och klimatmål.

Projektmål

Fler fastighetsägare i ÖMS minskar sina klimatutsläpp samt verkar för fler framtidsäkra och resurseffektiva byggnader.

Delmål

1. Ökad kunskap och erfarenhetsåterföring för att fler företag ska genomföra resurseffektiva åtgärder för hållbara och framtidssäkra byggnader
2. Effektivare kunskapsöverföring mellan akademi (forskning/expertis), fastighetsbolag (implementering) och nätverk (erfarenhetsspridning)
3. Bidra till ökad energieffektivisering och ekonomisk lönsamhet genom ökad digitalisering av fastighetsbeståndet
4. Fler företag inkluderar livscykelperspektiv och ett utökat brukarperspektiv för att bedöma resurseffektiva åtgärders ekonomiska lönsamhet
5. a.) Fler nyproducerade byggnader etableras med mer långtgående krav (än nationella regler) för hållbara och framtidssäkra byggnader baserat på ett livscykelperspektiv.
5. b.) Fler befintliga byggnader bidrar till samhällsnytta genom batterilager, effektstyrning, balansering av elnät.
6. Utökat deltagande av kvinnor i projektets aktiviteter

Aktiviteter

Projektet kommer att vidareutveckla den samverkansstruktur för erfarenhetsutbyte som har etablerats genom projektet Samverkan för hållbara byggnader i en koldioxidsnål ekonomi.

I projektets aktiviteter och arbetsgrupper ska sammansättning beaktas utifrån jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Vid evenemang används en checklista för att säkerställa att ett jämlikt, jämställt och miljömedvetet perspektiv efterföljs. Checklista, enkäter, deltagarlistor och webbstatistik är underlag till grund för analys av aktiviteternas jämställdhet.

Ha 1 –Utveckla klimatarbete för fastighetsägare

Aktiviteten syftar till att bygga vidare på befintligt nätverk för att få till ett ökat driv i omställningsarbetet till framtidssäkrade hållbara byggnader. Detta skall ske genom att fortsatt utveckla samverkansformer som ger möjligheter till utökade kontaktytor för olika aktörer, förbättra kunskapsdelningen mellan olika aktörer och stimulera initiativ till hållbara lösningar. I arbetet ingår bland annat uppsökande av fastighetsägare/förvaltare (totalt 114 st, Örebro 54 st, Östergötland 24 st och Mälardalen 36 st). Syftet med besöken är att en procentuell andel av dessa ska genomföra energieffektiviserande åtgärder. Målgruppsanpassade erfarenhetsträffar. Lokal och nationell omvärldsbevakning och erfarenhetsåterföring från olika nationella nätverk. Två riktade aktiviteter till mindre privata fastighetsägare för att intensifiera deras klimatarbete. Upprättande av lokalt klimatavtal för "små" privata fastighetsägare. Driftoptimeringsturné för "små" privata fastighetsägare

HA 2 - Utveckla och pröva ny modell för kunskapsöverföring

Aktiviteten syftar till att identifiera framgångsrika sätt att överföra kunskap och dela goda exempel och omfattar följande moment: a) Djupintervjuer med fastighetsägare (små/mellan) för att identifiera vilka modeller som kan vara framgångsrika för kunskapsöverföring. b) Omvärldspaning och analys av vilka metoder som kan var tillämpliga och/eller anpassas till nätverkets medlemmar. c) (Modellutveckling)

Hitta en arbetsform, struktur hur fastighetsägare och akademi kan arbeta tillsammans. Exempelvis det är svårt att hitta folk till branschen. En väg in är exjobb och praktik. Hur kan man bygga upp en struktur där man kan få dessa att hitta varandra.

HA 3 - Kunskapslyft digitalisering och utvecklingsprocesser

Aktiviteten syftar till att få fastighetsägare att i högre grad anamma ny IT och nya framgångsrika utvecklingsprocesser. Analys av minst 6 fastighetsägare. Två fastighetsägare i framkant, två stycken som påbörjat digitaliseringsarbete och två som ännu inte påbörjat arbetet. Baserat på analysen bidra till att fastighetsägare får en långsiktig plan för hur arbete med digitalisering kan fortgå, i vilken takt och med vilka prioriteringar. Aktiviteten ska resultera i en rapport för modell för kunskapsöverföring

HA 4 - Energieffektiv ekonomi

Aktiviteten syftar till att förenkla för fastighetsägaren att arbeta med framtidssäkrad byggnadsförvaltning samt att hitta samverkansformer för att involvera brukare. Det handlar om klimatnytta och resurseffektivisering i pengar, fokus på korrekta underlag som ligger till grund för besluten, både nybyggnation och renovering. Nätverksträffar energieffektiv ekonomi för ekonomichef/VD för att lyfta in resursfrågor (energi, miljö, framtidsrustade) med helhetsperspektiv till ledningsgruppen, ta fram modeller och verktyg (t.ex. exemplifierad utformning av gröna hyresavtal, modell för olika avkastningskrav på investeringar).

HA 5 - Framtidssäkra byggnader

Aktiviteter inom HA5 syftar till vilka samhällsresurser som byggnader kan bidra till (kapande av effektoppar inom fjärrvärme, balansering av elnät, minskad vattenanvändning, kravställande på materialval, yteffektivt och flexibelt byggande), Underlag för kravställande av materialval. Erfarenhetsträffar, workshops, seminarier. Lyfta fram goda exempel och sprida dem.

Ingående kommuner

Huvudaktiviteter i Örebro, Södermanland och Östergötlands län. Resultatspridning och erfarenhetsinhämtning i hela ÖMS.

Regional samverkan

Problem och målanalys för projektet är baserat på underlag från Fastighetsnätverket, underlag inhämtats och förankringsarbete förts med representant från Energimyndigheten, Fastighetsnätverket Goda hus i Växjö, E.ON, Örebro kommun samt genom de fem möten som genomförts med samverkanspartner region Östra Götaland och Energikontoret i Mälardalen.

Genomsyrande perspektiv

Projektet och dess aktiviteter har direkt koppling till hållbarhetsaspekten ”bättre miljö”.

I början av projektet kommer en workshop genomföras med projektgruppen med syfte att öka fokus på jämställdhetsintegrering och förändringslogik. Projektledaren kommer att ta fram verktyg och rutiner för att säkerställa integrering av hållbarhetsaspekterna i projektet.

Jämställdhetsintegreringen i projektet kommer att beakta bland annat följande frågeställningar:

Rekryteringsprocess

Hur rekryterar vi deltagare till projektet och samtidigt främjar jämställdhetsarbete?

Vilka jämställdhetsutmaningar står vi inför?

Budget och ekonomi

Hur kommer pengarna att fördelas mellan kvinnor och män?

Hur ska projektet följas upp för att säkerställa önskade resultat?

Med hjälp av dessa frågor kartläggs och synliggörs relevanta aspekter och kunskapsluckor gällande jämställdhetsfrågor i projektet. Dessa aspekter ligger sedan till grund för de aktiviteter som projektet kommer genomföra. En extern utvärderare kommer att kopplas till projektet och tillsammans med projektledaren kommer en plan att tas fram för hur arbetet med hållbarhetsaspekter ska följas upp.

Långsiktighet

Resultatet kommer att publiceras på webbplatsen för fastighetsnätverket (som används för projektet ”Samverkan för hållbara byggnader i en koldioxidsnål ekonomi”) och all information kommer att finnas kvar efter projektets slut, då Region Örebro län ägare av domänen. Detta innebär att möjlighet till kunskapsinhämtning kvarstår även efter projektslut.

Energieffektiviserande åtgärder inom projektet blir bestående i deltagande företags verksamhet. Deltagare i projektet får ökad bredd och kunskap kring hållbarhet. Även efter projektslut är de ambassadörer, informationsspridare och kravställare som bidrar till en mer hållbar fastighetssektor.

Uppföljning

Projektet ska löpande återrapporteras till beslutande organ i Region Örebro län.

En extern utvärderare kommer att knytas till projektet med syfte att bidra med stöd för projektets framåtskridande. Utvärdering ska även följa upp hur hållbarhetsaspekter bidrar till projektets genomförande och resultat.

Resultatspridning

En central del i projektet är kommunikation. Med säljande och målgruppsanpassad kommunikation kan metoder utvecklas för att etablera större spridning av resultat och kunskap. En fortsatt central del kommer vara att utvärdera och presentera inspirerande exempel för att få fler fastighetsägare att genomföra resurseffektiva åtgärder. Information kommer att delges i direkta möten och nätverksträffar för företag men också genom informationskanaler så som webbplats och sociala medier.

Projektorganisation

Projektet genomförs som ett samverkansprojekt mellan Region Örebro län, Energikontoret Östra Götaland (del av Region Östergötlands förvaltning från 2019) och Energikontoret i Mälardalen. Projektägare: Region Örebro län, Projektägaren ansvarar för den övergripande projektledningen, administrationen och ekonomiska redovisningen.

En projektledare från Region Örebro län kommer att ansvara för projektets genomförande. Därtill avsetts resurser för delprojektledning för respektive samverkanspart. Projektledarens roll är att driva och samordna processer och delaktiviteter och samverkansinsatser i Östra Mellansverige. Projektledaren samordnar även övriga funktioner i en projektgrupp, bestående av projektledare, delprojektledare och kommunikatör. Resurser för ekonomi, administration och upphandlingsstöd tillhandahålls från Region Örebro län. Därtill avsetts resurser för ekonom för respektive samverkanspartner. En kommunikatör knytas till projektet från Region Örebro län samt avsetts totalt ytterligare kommunikatörstjänst för respektive samverkanspartner för lokalt kommunikationsbehov.

Till projektet knytas en styrgrupp bestående av projektägare, projektledare, ekonom samt ordförande i Region Örebro läns Fastighetsnätverk, representanter för samverkanspartner

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

2019-05-23

Projektbeskrivning
Dnr: 19RS2711

Region Östergötland och Energikontoret i Mälardalen. Styrgruppen kommer att ha det strategiska ansvaret och fatta beslut som rör projektet, följa projektet och se till att det når sina mål, ansvara för ekonomin och för att projektet genomförs enligt de lagar och regler som styr regionalfondsprojekt, förvalta projektresultat i ledamöternas egna organisationer samt sprida resultat till andra relevanta aktörer och målgrupper.

Avgränsning ordinarie verksamhet

Det finns inget liknande arbete i den ordinarie verksamheten.

Kostnads- och finansieringsbudget

Bokförda kostnader	2019	2020	2021	2022	Totalt
Egen personal	142 866	789 276	975 776	995 659	2 903 577
Externa tjänster	0	610 000	445 000	268 000	1 323 000
Övriga kostnader	91 551	530 784	660 297	673 038	1 955 670
Summa bokförda kostnader	234 417	1 930 060	2 081 073	1 936 697	6 182 247

Finansiär	2019	2020	2021	2022	Totalt
Offentlig finansiär					
Region Örebro län 1:1	67 209	475 030	295 536	223 349	1 061 124
ERUF	117 208	965 030	1 040 537	968 348	3 091 123
Region Örebro län	0	175 000	175 000	175 000	525 000
Region Östergötland			280 000	280 000	560 000
Energikontoret Mälardalen		40 000	40 000	40 000	120 000
Örebro kommun		80 000	80 000	80 000	240 000
Eskilstuna kommun		50 000	50 000	50 000	150 000
Oxelö energi		30 000	30 000	30 000	90 000
Kustbostäder		30 000	30 000	30 000	90 000
Länsstyrelsen i Örebro	50 000	25 000	0	0	75 000
Privat finansiär					
E.ON.	0	60 000	60 000	60 000	180 000
Summa finansiering	234 417	1 930 060	2 081 073	1 936 697	6 182 247